

Cirkulärnr: 1991:51
Diariernr: 1991:0691
Handläggare: Ingmar Rosén
Avdsek: KES Finans
Datum: 1991-03-27
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Skolstyrelsen
Socialnämnden
Rubrik: Budgetarbetet inför 1992
Ersätter: 1990:42
Bilagor: PM nr 2:1991

Budgetarbetet inför 1992

Årets budgetcirkulär med information om skatter, statsbidrag m m översändes härmed som särskild promemoria. En förteckning över kontaktpersoner som kan lämna ytterligare upplysningar inom respektive avsnitt återfinns på sidan 24.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och samhällsplanering
Finanssektionen

Karin Rudebeck

Ingmar Rosén

BILAGA

INLEDNING

De ekonomiska förutsättningarna inför 1992 års budgetarbete är delvis oklara.

Kommunförbundet och Landstingsförbundet har förlängt avtalet med SKAF till 1993-03-31. En preliminär överenskommelse har också träffats med SACO. Överenskommelsen, som till väsentliga delar är identisk med SKAF-avtalet, väntas formellt bli undertecknad i slutet av vecka 12. Avtal och överenskommelse håller sig inom Rehnbergsgruppens förslag till stabiliseringsavtal. På övriga delar av den kommunala arbetsmarknaden, dvs TCO-OF, har inga avtal ännu träffats och möjlighet till uppsägning av ingångna avtal finns för både arbetsgivare och arbetstagare.

Budgetpropositionen innehåller bland annat förslag om indragning av 3 miljarder kr från kommuner och landsting för 1992. Indragningen sker genom en tillfällig höjning av skatteutjämningsavgiften med 0.25 kr/skr 1992 och beräknas på det egna skatteunderlaget. I budgetpropositionen har även lagts fram ett förslag om justering av avräkningsskatten med hänsyn till de kompletteringar av skattereformen som riksdagen beslutade om i december (se cirkulär 1991:13).

Preliminärt gäller följande dagar för riksdagsbehandling av frågor som i större eller mindre omfattning rör kommunernas verksamhet våren 1991. Motionstiden utgår i allmänhet fjorton dagar efter det att propositionen lagts och utskottens betänkanden blir i regel offentliga 10-14 dagar före riksdagsbehandlingen.

Prop	Datum för	Riks- Betänk- dags-
------	--------------	------------------------

1990/91 prop ande behandl

Bidrag till det kommunala 100 bil 10 10/1 UbU 7 24/4 offentliga skolväsendet

Den kommunala ekonomin 100 bil 9 10/1 FiU 293/5

Förnyelsen av den offentliga 100 bil 2 10/1 FiU 2b 15/5 sektorn

Tillväxtpropositionen 87 20/2 JoU 25 16/5
m fl

Trafikens infrastruktur 100 bil 8 10/1 TU 24 22/5

Särskild löneskatt på Skr 151 15/3 SkU 22/5 pensionsförmåner m m

Ny kommunallag 117 25/3 KU 38 10/6

Försöksverksamhet med Aviserad 27/3 SoU 21 10/6 primärkommunalt huvudmannaskap för primärvården

Kompletteringspropositionen Aviserad 26/4 SfU 19 12/6

Allmänna riktlinjer för 100 bil 5 10/1 FiU KP 13/6 den ekonomiska politiken 150
26/4

Propositionen om den ekonomiska regleringen till följd av ÄDEL-reformen presenteras i kompletteringspropositionen.

Information som är av betydelse för budgetarbetet kommer fortlöpande att lämnas i cirkulär från Kommunförbundet.

SKATTER M M

KOMMUNALSKATT

Under 1992 uppbär kommunerna kommunalskatt på grundval av 1991 års taxering (1990 års inkomster). Skatten uppbärs dels i form av ett förskott för 1992 dels i form av en slutavräkning för 1990. Exempel på beräkning av kommunalskatt och skatteutjämningsbidrag lämnas i bilaga.

Utdebitering av skatt för 1992 ska fastställas av kommunfullmäktige före november månads utgång 1991. I särskilda fall kan utdebiteringen ändras före december månads utgång. Enligt lag får utdebiteringen 1992 inte överstiga 1990 års utdebitering utom då s k skatteväxling mellan landsting och kommuner skett.

Taxeringsperioden innefattar tiden till och med den 30 november. Skattemyndigheterna lämnar preliminära uppgifter om taxeringsutfallet till kommunerna efter den 15:e i månaderna juli- november. Definitiva uppgifter sammanställs under december månad.

Förskott på kommunalskatt till expanderande kommuner ska ökas i relation till ökningen av invånarantalet under en tvåårsperiod räknat från mitten av augusti månad taxeringsåret. För beräkning av skatteinkomsterna 1992 gäller alltså invånarantalet i mitten av augusti åren 1991 respektive 1989.

SKATTEUTJÄMNINGSBIDRAG/SKATTEUTJÄMNINGSAVGIFTER

Nuvarande skatteutjämningsystem har gällt från och med 1989 med viss revidering 1990. Bidragen regleras enligt SFS 1988:491 (ändrad 1990:404) respektive 1988:494 (ändrad 1990:1283). Avgifterna regleras enligt SFS 1987:560 (ändrad 1990:396 och 610) respektive 1987:561 (ändrad 1990:398).

Beräkning av tillförsäkrad skattekraft görs av SCB. Tillskottet av skatteunderlag och skatteutjämningsavgift fastställs av skattemyndigheten. Ett preliminärt besked ska erhållas av skattemyndigheten senast den 10 september 1991. Uppgift om slutligt fastställda belopp ska kommunerna ha senast den 25 januari 1992.

Sedan 1986 tar staten ut en avgift av kommunerna för att finansiera delar av skatteutjämningsavgiften. Den generella skatteutjämningsavgiften föreslås utgå med 90 öre för 1992, en höjning med 11 öre jämfört med 1991. Avgiften beräknas på det egna skatteunderlaget. Dessutom föreslås i årets budgetproposition en tillfällig höjning av skatteutjämningsavgiften med 25 öre.

Vissa kommuner ska dessutom erlägga en särskild skatteutjämningsavgift enligt följande tabell.

Krona per skattekrona	Procent av medelskattekraften
1	100 - 109.99
2	110 - 119.99
3	120 - 124.99
4	125 - 129.99
6	130 - 134.99
8	135 - 139.99
10	140 - 144.99
12	145 - 149.99
14	150 -

Särskild skatteutjämningsavgift ska dock inte erläggas för den del av skatteunderlaget som understiger det för kommunen garanterade skatteunderlaget. Kommun som inte ingår i landstingskommun betalar inte någon särskild skatteutjämningsavgift.

Extra skatteutjämningsbidrag kan efter ansökan beviljas av regeringen. Ansökan inges till länsstyrelsen senast den 31 mars 1991.

Syftet med det extra bidraget är att täcka brister vid tillämpningen av övriga regler i skatteutjämningsystemet och ge stöd till kommuner som av olika skäl har kommit i ekonomiska svårigheter. Generellt gäller att kommunens allmänna ekonomiska situation ska utgöra utgångspunkten för bidragsprövningen.

Extra skatteutjämningsbidrag kan också lämnas till förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor.

KOMPENSATION FÖR BORTFALL AV SKATTEUNDERLAG

Kommunerna kompenseras för bortfall av skatteunderlag från juridiska personer. Kompensationen föreslås i budgetpropositionen bli oförändrad 1992 i förhållande till 1991.

AVRÄKNINGSSKATT PÅ GRUND AV SKATTEREFORMEN

För att neutralisera skattereformens effekter har från och med 1991 en sk avräkningsskatt införts. Den beräknas på kommunernas totala skatteunderlag. För 1992 har avräkningsskatten föreslagits till 1.17 kr/skkr (1.99 kr/skkr för landstingsfria kommuner). (Se cirkulär 1991:13.)

UTBETALNING AV SKATTER

Preliminärskatter, arbetsgivaravgifter, KBT, skatteutjämningsavgifter och avräkningsskatt avräknas den 18e i varje månad mot kommunalskatt, skatteutjämningsbidrag och kompensation för bortfall av skatteunderlag. Den 20e betalas överskjutande belopp ut.

SJÖMANSSKATT

Ersättning utgår till kommun för minskade skatteintäkter på grund av att sjömansskatten tillfaller staten.

Till kommun som inte tillhör landstingskommun utgår ersättning med 75 %, till annan kommun med 50 % och till landstingskommun med 25 % av inbetald sjömansskatt. Ersättningen 1991 beräknas på den skatt som under 1990 erlagts av sjömän bosatta inom kommunen. Ersättningen utgår inte om beloppet understiger 500 kr.

Någon fördelning av ersättningsbeloppet mellan borgerlig och kyrklig kommun ska inte förekomma.

Ersättningsbeloppen fastställs av sjömansskattenämnden och utanordning av ersättningarna ska ske före den 1 september varje år. Utbetalning verkställs av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

STATSBIDRAG

STATSBIDRAG TILL SKOLAN

Sektorsbidrag till skolväsendet

Från och med läsåret 1991/92 införs ett nytt statsbidragssystem för skolväsendet.

Nuvarande driftbidrag till grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning och flera av de s k stimulansbidragen förs samman till ett enda bidrag kallat sektorsbidrag.

Riksdagens beslut om ett samlat kommunalt driftansvar för skolan förutsätter att statens styrning via resurstilldelning måste upphöra.

Det nya sektorsbidraget innebär en övergång från resursstyrning till målstyrning. Läroplaner samt kurs- och timplaner kommer från och med läsåret 1991/92 att vara viktiga styrmedel för en likvärdig skola. Timplanerna kommer också att indirekt ange resursbehovet för undervisningen.

Det reformerade statsbidragssystemet innebär att statsbidraget (sektorsbidraget)

- inte reglerar skolorganisationens utformning
- ger möjlighet till en fri resursanvändning
- underlättar ett mer rationellt och effektivt resursutnyttjande.

För ytterligare information om sektorsbidraget m m se cirkulär 1991:6.

Pensionskostnader inom skolväsendet

Avvecklingen av den statliga regleringen av tjänster för skolledare och lärare innebär att statens ansvar för pensionskostnader och andra trygghetsförmåner upphör. Kommunerna övertar därmed ansvaret för dem som avgår med pension efter den 1 januari 1991.

Svenska Kommunförbundet har träffat en överenskommelse med civildepartementet som innebär att staten kommer att lämna bidrag till kommunerna för kostnader för pensioner och andra trygghetsförmåner. Överenskommelsen innebär att kommunerna under en period får bidrag i förhållande till faktisk kostnad. Därefter inräknas även detta bidrag i sektorsbidraget till skolan. Se vidare cirkulär 1990:165.

STATSBIDRAG TILL BARNOMSORG

Daghem, fritidshem, deltidsförskola, öppen förskola, familjedaghem

De regler som för närvarande gäller trädde i kraft 1 januari 1990. Under 1990 har bidragsbestämmelserna utvidgats och gäller även personalkooperativa daghem. (Se cirkulär 1990:130 och 162.) Tillämpningsföreskrifter har meddelats i Socialstyrelsens författningssamling nr 1989:47. Nya föreskrifter väntas utkomma under våren 1991. Förslaget till statsbidrag även för barnomsorg i Svenska Kyrkans regi berörs i årets cirkulär om budgetpropositionen (1991:13).

Ansökan om statsbidrag inges till socialstyrelsen senast den 1 november bidragsåret.

Enskilda daghem och fritidshem

Statsbidrag till enskilda daghem och fritidshem utgår till kommunen under förutsättning dels att verksamheten är upptagen i den plan för förskole- och fritidsverksamhet som anges i 17 § socialtjänstlagen, dels att den uppfyller den kommunala barnomsorgens krav i fråga om verksamhetens bedrivande. Statsbidrag lämnas under förutsättning att den som driver daghemmet/fritidshemmet är en sammanslutning av föräldrar (s k föräldrakooperativ) eller en sammanslutning som har anknytning till en ideell organisation, erbjuder speciell form av pedagogik eller dylikt. Statsbidrag utgår nu också till s k personalkooperativ. I enlighet med förslag i årets budgetproposition väntas riksdagen under våren fatta beslut om bidrag även till daghem/familjedaghem i Svenska Kyrkans regi. Ändringen föreslås gälla från och med 1 juli 1991 men bidragen kommer att utbetalas retroaktivt för verksamhet från och med 1 januari 1991.

Statsbidrag till enskilda daghem och fritidshem beräknas på samma sätt som bidraget till kommunala daghem och fritidshem. Statsbidrag lämnas inte till daghem och fritidshem som drivs i uppenbart vinstsyfte.

Den del av bidraget som avser insatser för barn med behov av särskilt stöd respektive fortbildning förmedlas bara i den mån den som anordnat verksamheten verkligen haft kostnader för ändamålet.

Utvecklingsprojekt m m inom barnomsorgen

Inom ramen för statsbidraget avsätts årligen ett bidrag till lokalt utvecklings- och förnyelsearbete inom barnomsorgen, som i huvudsak ska gå till kommunala utvecklingsprojekt. Bidraget omfattar nu 14.5 miljoner kr och ansökan kan ske hos socialstyrelsen (se Socialstyrelsens meddelandeblad nr 15/189). För initiativverksamhet inom barnomsorgsområdet förfogar socialdepartementet över ytterligare 5 miljoner kr.

Hemspråksträning

Bidraget till hemspråksträning för barn i förskolan föreslås i årets budgetproposition ersättas av ett nytt bidrag till invandrar- och flyktingbarn i förskolan. Bidragsbeloppet för budgetåret 1991/92 beräknas till 40 miljoner kr.

Statsbidraget beviljas och betalas ut av socialstyrelsen. Bidraget betalas ut i efterskott för varje kalenderår. Ansökan om bidrag lämnas till socialstyrelsen senast den 1 mars året efter verksamhetsåret.

Det nya bidraget, som kommer att beräknas på grundval av antalet inskrivna invandrar- och flyktingbarn i barnomsorgen inom respektive kommun, ska möjliggöra en friare användning av resurserna än tidigare.

Sedan riksdagen under våren fattat beslut om det nya statsbidraget kommer regeringen att utfärda en förordning. De nya reglerna avses träda i kraft den 1 juli 1991.

Periodisk barnomsorg

Statsbidraget för barn med behov av periodisk barnomsorg beräknas per faktisk omsorgsvecka med ett belopp som motsvarar statsbidraget i respektive omsorgsform räknat per vecka. Behovet kan uppstå t ex i form av s k skördedagis. För ett barn som vistas i

daghem under fyra veckor lämnas statsbidrag med 2 435 kr. (Socialstyrelsens författningssamling 1989:47.)

STATSBIDRAG TILL ÄLDREOMSORG M M

Stöd och hjälp i boendet

Statsbidrag för stöd och hjälp i boendet utgår enligt förordning SFS 1988:1203 samt SOSFS (Socialstyrelsens författningssamling) 1989:5. Med stöd och hjälp i boendet avses hjälp åt äldre, handikappade och barnfamiljer.

För år 1990 har årslönebeloppet (inklusive personalomkostnadspålägg på 42.23 %) föreslagits till 179 100 kr.

Ansökan om statsbidrag ska inlämnas till socialstyrelsen senast den 1 mars året efter bidragsåret. Statsbidrag beviljas och betalas ut av socialstyrelsen i efterskott för kalenderår.

Utvecklingsprojekt inom social hemtjänst

Regeringen har i årets budgetproposition avsatt 9.5 miljoner kr för fortsatt utvecklings- och förnyelsearbete inom den sociala hemtjänsten. Därtill har 5 miljoner kr avsatts för kostnader avseende uppföljning och utvärdering av förslagen i regeringens proposition (1990/91:14) "Ansvaret för service och vård till äldre och handikappade m m".

Ansökan inges till socialdepartementet. Ansökan bereds sedan av socialstyrelsen som även svarar på frågor om utvecklingsprojekten.

Färdtjänst

Statsbidrag till färdtjänst och särskilt anpassad kollektivtrafik ges enligt SFS 1990:489. Statsbidrag utgår för närvarande med 35 % av kostnaderna upp till "bidragstaket". Bidraget utbetalas i efterskott.

Beträffande mervärdeskatt vid direktuttag av egenavgift inom färdtjänsten hänvisas till cirkulär 1990:151. Kommunförbundet verkar alltså för likställighet mellan olika system men för närvarande gäller olika regler beroende på faktureringsstillfället.

Stora lokala variationer i kostnadsutvecklingen kan komma att uppstå som en följd av taxibranschens avreglering.

Särskilda statsbidrag i samband med äldrereformens genomförande

Bidrag till information och utbildning utgår till kommunerna och fördelas med 1 393 kr efter antalet i kommunen bosatta personer 80 år och däröver den 1 januari 1990.

Pengarna bör användas till informations- och utbildningsverksamhet kopplade till genomförandet av reformen under åren 1991 och 1992. Målgruppen för aktiviteterna är i princip all personal som direkt eller indirekt berörs av reformen inom kommun och landsting. Utbildning och information bör planeras tillsammans mellan kommun och landsting.

Pengarna betalas ut till kommunerna under 1992. Någon särskild ansökan behöver inte göras.

Regeringen kommer i kompletteringspropositionen att närmare precisera efter vilka grunder stimulansbidrag för gruppboende samt främjande av enbäddsrum i långtidsvården ska fördelas.

STATSBIDRAG TILL MISSBRUKARVÅRD M M

Statsbidrag utgår under perioden 1990--1992 enligt en överenskommelse mellan Statens förhandlingsnämnd, Landstingsförbundet och Kommunförbundet. Närmare upplysningar lämnas i cirkulären 1989:89 och 1989:154.

En tillfällig omläggning av statsbidraget till missbrukarvård och ungdomsvård föreslås i proposition 1990/91:96. Syftet är att ge förutsättningar för en snabb utbyggnad av institutionsresurserna för de mest utsatta ungdomarna och missbrukarna. Omläggningen innebär att en större del av statsbidraget kommer att ges i form av platsbidrag inom ramen för nuvarande statsbidragssystem.

BOSTADSBIDRAG M M

Bostadsbidrag till barnfamiljer och vissa hushåll utan barn

Kommunerna är från och med bidragsåret 1989 skyldiga att lämna bostadsbidrag till barnfamiljer och vissa hushåll utan barn. Statsbidrag lämnas med 50 % av kostnaden för bostadsbidrag inom vissa fastlagda gränser. Statsbidraget betalas ut kalenderårsvis i efterskott.

Kostnaderna för bostadsbidragen ökar avsevärt mellan 1990 och 1991. Ökningen beror dels på ändrade regler, dels på de stora hyreshöjningarna orsakade av skattereformen.

Ett nytt bostadsfinansieringssystem ska träda i kraft 1 januari 1992 för nyproducerade bostäder, respektive 1 januari 1993 för tidigare uppförda bostäder med statlig belåning. Boendekostnaderna kommer att öka ytterligare med det nya finansieringssystemet. (Se cirkulär 1991:25.)

Bostadsbidrag till barnfamiljer

Bostadsbidrag till barnfamiljer består under bidragsåret 1991 dels av ett grundbelopp på 1 000 kr per månad dels ett procentuellt tillägg som är baserat på hyrans storlek och antal barn.

Familjer med grundbidrag för boendekostnad	1 000 kr i	Bidrag med 75 % för bo- endekostnad	Bidrag med 50 % för bo- endekostnad
1 barn	0-1 800	1 801-2 400	2 401-3 500
2 barn	0-1 500	1 501-2 800	2 801-4 000
3 barn eller fler	0-1 200	1 201-3 200	3 201-4 500

Bostadsbidraget är inkomstprövat. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre än 81 000 kr per år reduceras bidragsbeloppet med 20 % av den överskjutande inkomsten. Förmögenhet påverkar den bidragsgrundande inkomsten. 20 % av förmögenhet över 90 000 kr för ensamstående och 180 000 kr för makar/sammanboende läggs till den bidragsgrundande inkomsten.

I första hand utgår man från uppgifterna från 1990 års självdeklaration. Hänsyn tas till om sökandes inkomst beräknas öka väsentligt, 50 000 kr mer, eller beräknas minska väsentligt, 15 000 kr mindre. Hänsyn tas till penningvärdesförsämringen. Omräkningsfaktorn är 1.17.

Bostadsbidrag till hushåll utan barn

A) Bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn lämnas till den som fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år.

Bidrag lämnas med 75 % av bostadskostnaden som överstiger 800 kr men inte 2 300 för ensamboende och 2 900 för makar/sammanboende.

I hushåll där någon får studiemedel lämnas bostadsbidrag endast för den del som överstiger 1 500 kr per månad.

Även bostadsbidrag till hushåll utan barn är inkomstprövat. För bidragstagare 18-28 år gäller att bidraget reduceras med 1/3 av den del av inkomsten som överstiger 31 000 kr/år för ensamstående respektive 44 000 kr/år för makar.

B) Från och med 1 januari 1991 kan även den som är över 28 år få bostadsbidrag.

Bidrag lämnas med 30 procent av den del av bostadskostnaden som överstiger 1 600 kr per månad.

Inkomstprövningen innebär att bidraget reduceras med 10 procent av den del av inkomsten som överstiger 66 000 kr/år.

I de hushåll där sökande eller medsökande är under 29 år kan man få bidrag enligt reglerna för den som fyllt 29 år, om det är förmånligast.

För hushåll där sökande eller medsökande fyllt 29 år kan man få bidrag enligt reglerna för den som är under 29 år. Ett krav är att sökande eller medsökande har studiemedel.

Under våren 1991 ska regeringen presentera en proposition som ska behandla vissa frågor för bostadsbidragen 1992. Svenska kommunförbundet har i samband med förarbetet till propositionen aktualiserat frågan om en större översyn av bostadsbidragssystemet som även skulle innefatta ett statligt övertagande av administration och finansiering.

Bostadsanpassningsbidrag

Bostadsanpassningsbidrag beviljas enligt förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag. Bidrag lämnas för sådana anpassningsåtgärder inom och i anslutning till en bostadslägenhet som behövs för att den ska vara ändamålsenlig som bostad för den handikappade. För standardhöjande anpassningsåtgärder lämnas bidrag upp till 30 000 kr och för kostnader därutöver, bostadslån med räntebidrag, s k bostadsanpassningslån. Under vissa förutsättningar kan bidrag lämnas med högre belopp. För att möjliggöra kvarboende kan bostadsanpassningsbidrag beviljas även om bostaden inte har lägsta godtagbara standard (SFS 1990:215).

Kommunerna svarar för 60 % av kostnaderna för bostadsanpassningsbidraget. Detta gäller samtliga bostadsanpassningsbidrag, dvs också sådana bidrag som länsbostadsnämnden beslutar om i samband med statligt bostadslån eller när kommunen själv är sökande.

Kommunen prövar ärenden om bostadsanpassningsbidrag och betalar ut bidraget. Staten lämnar bidrag med 40 % av kostnaderna för utbetalade bidrag. Statsbidraget lämnas i efterskott för ett kalenderår i taget.

KOMMUNALA BOSTADSTILLÄGG TILL FOLKPENSION (KBT)

Kommun är skyldig att utge kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. Bestämmelserna om statsbidrag finns i förordningen (1979:830) om statsbidrag till kommunalt bostadstillägg. Statsbidrag lämnas under förutsättning att kommunen före avdrag på grund av inkomst täcker minst 80 % av varje del av den månatliga bostadskostnaden som överstiger 80 kr men inte 1 900 kr för ogift pensionär och 2 050 kr för makar (SFS 1990:781). Kommunen får statsbidrag med 25 % av sina kostnader i dessa intervall.

Statsbidrag lämnas inte till kostnader för kommunala bostadstillägg som inte är knutna till bostadskostnaden eller till bostadskostnad som utgör del av en avgift för vars bestämmande endast pensionärens inkomst ligger till grund, t ex inackordering på servicehus med helinackordering för äldre (ålderdomshem) (SFS 1979:830). Denna regel gäller dock inte sådana bostadskostnader som ingår i en avgift som har bestämts enligt 7 § förordningen (1986:565) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda. Kommunen kan därför

erhålla statsbidrag för KBT-kostnader för psykiskt utvecklingsstörda som bor i t ex gruppbostad (SFS 1989:410).

Sedan den 1 januari 1991 har förmögenhet upp till 800 000 kr som nedlagts i boendet undantagits vid beräkning av förmögenhetsavkastningen. Gränsen har höjts från tidigare 400 000 kr. Ytterligare ändringar kan komma att ske till följd av bostadspolitiska propositionen.

En ålderspensionärs löneinkomst - inkomst av tjänst - räknas inte som sådan intäkt som vid inkomstprövning minskar utgående KBT.

Kommunen betalar varje månad det belopp som Riksförsäkringsverket preliminärt beräknar som kommunens kostnad (efter avdrag för statsbidrag) genom avdrag på utbetalningen av skattemedel. Om beloppet inte motsvarar kommunens kostnad ska jämkning ske inom två månader.

En grupp pensionärer med låg eller ingen ATP, och vars hyreskostnader ökat kraftigt kommer enligt propositionen 1990/91 ("Om särskilt kommunalt bostadstillägg till folkpension") att få ett särskilt kommunalt bostadstillägg retroaktivt från nyåret 1991. Bostadstillägget blir upp till kommunens socialbidragsnorm, skälig hyra borträknad. Enligt regeringens förslag skall kostnaderna för detta fördelas lika mellan staten och kommunerna.

Samtidigt tillsätts en utredning för långsiktig översyn av KBT.

BIDRAG TILL ALLMÄNNA SAMLINGSLOKALER

Bidrag lämnas med 50 % av bidragsunderlaget upp till en lokalyta om högst 1 000 kvadratmeter för såväl nybyggnad som ombyggnad och upprustning. För lokalytor upp till 2 000 kvadratmeter lämnas bidrag med 50 % av bidragsunderlaget för de första 1 000 kvadratmetrarna och med 30 % för arean därutöver. För särskilt angelägna projekt får kostnader för inventarier räknas in i bidragsunderlaget. Ett villkor för det statliga bidraget är att kommunen åtagit sig att lämna bidrag med lägst 30 % av bidragsunderlaget.

Bidrag lämnas i mån av medel. För budgetåret 1990/91 föreslås i budgetpropositionen att ramen för bidrag till allmänna samlingslokaler blir oförändrat 52 miljoner kr.

Från och med 1 juli 1991 finns ett statligt bidrag till ickestatliga kulturlokaler på 25 miljoner kr. Samlingslokaldelegationen ska besluta om fördelningen även av detta anslag.

DET KOMMUNALA FLYKTINGMOTTAGANDET

Kommunerna ska från och med den 1 januari 1991 göra individuella planer för flyktingarnas introduktion i det svenska samhället. Planen ska alltid göras i samråd med flyktingen och arbetsförmedlingen.

Huvudsyftet med förändringen av ersättningssystemet har varit att stimulera kommunerna att vidta aktiva åtgärder för att flyktingarna snabbare ska kunna bli självförsörjande.

Det nya systemet för ersättning till kommunerna innebär att kommunerna - utom för vissa kategorier flyktingar - i stället får en schabloniserad ersättning för varje mottagen flykting. Den statliga ersättningen kommer i fortsättningen att bestå av följande delar:

- grundersättning
- schablonersättning
- ersättning för vissa särskilda kostnader
- ersättning för extraordinära kostnader
- ersättning av kostnader för asylsökande
- ersättning för sjukvårdskostnader m m.

Grundersättningen ska utges till kommuner som träffat överenskommelser med invandrarverket om mottagande av flyktingar. Ersättningen, som är oberoende av hur många flyktingar kommunen tar emot, ska utges med ett belopp som motsvarar schablonersättning för tre vuxna flyktingar.

Schablonersättningen ska täcka kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd till flyktingar och huvuddelen av övriga bidrag som hittills lämnats till kommunerna för flyktingmottagandet. Det ska även inkludera kommunernas kostnader för lagstadgad svenskundervisning för vuxna flyktingar. För år 1991 är den nya schablonersättningen 126 500 kr för flyktingar som fyllt 16 år och 77 000 kr för barn under 16 år. Beloppen ska justeras årligen med hänsyn till bland annat kostnadsutvecklingen.

Särskilda regler finns för flyktingar som flyttar under introduktionsperioden, vilka är avsedda att ge en rättvis ersättning åt såväl den första inflyttningskommunen som den nya.

Ersättning för kostnader för vissa handikappade och äldre flyktingar kan beviljas för att ersätta kommunerna för ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen, social hemhjälp och färdtjänst. Förutsättningen för att få ersättning för ekonomisk hjälp är att flyktingen som en följd av handikapp eller hög ålder inte bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande eller på annat sätt kunna bli självförsörjande. I dessa fall utgår endast ett halvt schablonbelopp till kommunerna.

Ersättning för vissa kostnader för ensamma flyktingbarn beviljas för faktiska kostnader för sådan vård av ensamma flyktingbarn under 18 år som sker med stöd av socialtjänstlagen (1980:620) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Ersättning av extraordinära kostnader kan efter prövning i varje enskilt fall lämnas till kommuner som har vissa typer av extraordinära kostnader för flyktingmottagandet.

Ersättning för kommunala kostnader för asylsökande ska lämnas enligt samma principer som nu gäller för kommunernas kostnader för bistånd enligt lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m fl samt för vissa kostnader för vård av barn och transporter.

Ersättning till sjukvårdshuvudmännen lämnas för akut- och förlossningsvård samt för vård vid abort som har givits till utlänningar som sökt uppehållstillstånd för bosättning i Sverige och som inte är kyrkobokförda i riket. För vissa handikappade flyktingar ersätts även varaktig vård. Vidare lämnas ersättning för hälsoundersökningar av flyktingar. Särskilda bidrag kan också lämnas för vårdinsatser för flyktingar med särskilda behov.

Hittills har flertalet flyktingar fått socialbidrag till hemutrustning vid bosättning i en kommun. Den 1 januari 1991 införs i stället ett nytt system med lån till hemutrustning för flyktingar. Lånen kommer att administreras av centrala studiestödsnämnden. Lånen ska kunna beviljas till flyktingar m fl som fyllt 18 år, som tas emot i en kommun från förläggning eller som i övrigt omfattas av flyktingmottagandet. Lånen kommer att vara ränte- och amorteringsfria under de första två åren efter utbetalningen. Därefter ska ränta utgå med en räntesats som fastställs för varje år av regeringen. Amorteringstidens längd bestäms med utgångspunkt i lånets storlek. Låntagare med låga inkomster ska kunna få anstånd med återbetalning eller nedsättning av det belopp som ska betalas. Vid långvarig oförmåga att betala tillbaka lånet ska skulden kunna avskrivas. Med de relativt förmånliga villkor som kommer att gälla, bör det normalt sett inte finnas något behov av socialbidrag till möbler och annat bohag.

En informell arbetsgrupp inom regeringskansliet och med företrädare för arbetsmarknadsstyrelsen, statens invandrarverk, socialstyrelsen och Svenska Kommunförbundet ser över förutsättningarna för att kunna införa någon form av enhetlig introduktionsersättning för flyktingar som deltar i ett introduktionsprogram. En sådan ersättning skulle minska behovet av socialbidrag. För att få denna enhetliga introduktionsersättning skulle man kunna ställa tydligare krav än annars på att flyktingen fullföljer den gemensamt upprättade introduktionsplanen. Eventuellt kommer en försöksverksamhet med introduktionsersättning att starta under 1992 i ett mindre antal kommuner.

För ytterligare information om det kommunala flyktingmottagandet hänvisas till cirkulären 1990:36, 116, 135, 153 och 1991:14.

GATOR OCH VÄGAR

Från årsskiftet 1991/92 är 199 kommuner väghållare för allmänna vägar i sina större tätorter. Ett nytt statsbidragssystem har införts från 1 januari 1991 och nya flerårsplaner för byggande av riksvägar respektive länstrafikanläggningar (LTA-planer) har fastställts för perioden 1991--2000.

Regeringen föreslår att bidraget till drift och underhåll av statskommunvägar för 1992 ska uppgå till 811.4 miljoner kr. Detta är en uppräknig med cirka 8 %. Bidraget utbetalas i januari 1993.

Med det ändrade väghållningsansvaret och de ändrade bidragsreglerna ändras också bidragsunderlaget. Detta påverkar bidragsprocenten.

Till de 89 nya väghållande kommunerna lämnas inledningsvis ett förhöjt driftbidrag med 40 % av bidragsunderlaget det första året, 20 % det andra året och 10 % det tredje året. Med år avses här helt verksamhetsår. Även detta bidrag utbetalas i januari året efter.

Anslaget till byggande av länstrafikanläggningar (LTA-anslaget) föreslås höjt till totalt 1 073 miljoner kr (1 042 för 1992). Av anslaget avsätts 20 miljoner kr till byggande av cykelleder.

I budgetpropositionen anges att investeringar i stomjärnvägar som i första hand är betingade av lokal och regional trafik inom ramen för tillgängliga anslag till 100 % bör kunna bekostas via LTA-anslaget.

Bidraget till drift och byggande av enskilda vägar föreslås höjt från 582 till 630 miljoner kr. Vägverket bestämmer anslaget fördelning på byggande respektive driftåtgärder.

Investeringarna har prioriterats i budgetpropositionen. I en särskild tillväxtproposition i februari 1991 föreslås att en särskild infrastrukturfond om minst 20 miljarder inrättas. Medlen ska användas till samfinansiering dvs i förhandlingsuppgörelser med olika parter. En särskild delegation inrättas. Ökade investeringar görs i trafikens infrastruktur i storstadsområdena. 5.5 miljarder kr av infrastrukturfondens medel avsätts som delfinansiering.

Förhoppningarna om ett nytt finansieringssystem för den kommunala och statskommunala väghållningen infrias inte.

KOSTNADSERSÄTTNINGAR M M

INTERKOMMUNALA SKOLERSÄTTNINGAR

De regler som hittills gällt för interkommunala ersättningar är under omarbetning.

Nya rekommendationer kommer att presenteras i cirkulär från Kommunförbundet under våren 1991.

AVGIFT TILL KOMMUNFÖRBUNDET

Enligt Kommunförbundets stadgar ska avgift till förbundet för visst år beräknas på dels underlaget för utdebitering av allmän kommunalskatt under nästföregående år och dels statligt tillskott av skatteunderlag för samma år.

Detta innebär att avgiften för 1992 beräknas dels på skatteunderlaget för förskott å skatt 1991 (enligt 1990 års taxering), dels på tillskott av skatteunderlag för år 1991.

För 1991 är avgiften fastställd till 2.9 öre per skattekrona. Som planeringsförutsättning för arbetet med 1992 års budget gäller en avgift på 2.7 öre per skattekrona, således en sänkning med 0.2 öre jämfört med 1991.

PERSONALUTGIFTER

LÖNER

Inför 1991-92 har Kommunförbundet träffat överenskommelser med Svenska kommunalarbetsförbundet och SACO-K i enlighet med vad som skisserats av Rehnberggruppen.

Om motsvarande överenskommelser träffas med övriga parter på det kommunala området, innebär det att lönerna höjs med 1.2 % från 1 juli 1991 respektive 3.5 procent från 1 april 1992. För 1991 innebär det en kostnadsmässig höjning med 0.6 %. Till det kommer prisutvecklingsgarantin enligt 1990 års avtal som utgår från och med 1 oktober 1990. Den kostnadsmässiga ökningen faller dock helt på 1991. Tillsammans med det Rehnbergska stabiliseringsavtalet skulle detta leda till en kostnadsökning på cirka 2.4 % 1991.

Därutöver tillkommer ökade kostnader på grund av förlängd semester. Enligt skattereformen ska i princip också alla förmåner beläggas med sociala avgifter, vilket ger ökade lönekostnader för kommunerna. Därtill höjs arbetsgivaravgifterna från 1 januari 1991 (se cirkulär 1991:9). Den sammantagna effekten av dessa tre faktorer leder till en ökad lönekostnad på uppemot 2 % 1991. Med dessa avtal som grund och tillsammans med överhäng och prisutvecklingsgarantin enligt 1990 års avtal samt effekter av ökade lönekostnader på grund av skattereformen bedöms lönekostnaden 1991 för kommunerna öka med totalt cirka 5.5 %.

I den beräknade lönekostnaden för 1991 ingår även det tidigare träffade avtalet från 1989 där lärarna garanterades ett påslag med 3 % utöver nytt avtal samt en garanterad slutlön om 17 500 kr. Det avtal som träffats med SACO-K innebär att lärarnas löner ökar med 3.5 % från 1 januari 1991.

PERSONALOMKOSTNADER

Förhandlingarna om AGS-KL har nu slutförts. Uttagsnivån blir därmed lägre än vad som preliminärt kalkylerats med. Uttagsnivåerna för TFA-KL och TGL-KL är nu definitiva och överensstämmer med de avgifter som lämnades i cirkulär 1991:9.

Uttagsprocenten för personalomkostnaderna för första respektive andra halvåret 1991 blir om följer.

UTTAGSPROCENT 1991	Första halvåret	Andra halvåret	
Sjukförsäkring	10.10	10.10	
Tilläggs pension	13.00	13.00	
Folkpension	7.45	7.45	
Delpension	0.50	0.50	
Barnomsorg	2.20	2.20	
Arbetskada	0.90	0.90	
Arbetarskydd	0.35	0.35	
Arbetsmarknad	2.16	2.16	
Vuxenutbildning	0.27	0.27	
Lönegaranti	0.20	0.20	
Allmän löneavgift	1.64	0.34	
LAGSTADGADE AVGIFTER		38.77	37.47
AGS-KL	1.10	1.10	
TFA-KL	0.30	0.30	
TGL-KL	0.50	0.50	

AVTALSENLIGA AVGIFTER	1.90	1.90
KOMPLETTERINGSPENSION	2.50	3.10 prel
PO-PÅLÄGG, TOTALT	43.17	42.47 prel PO-PÅLÄGG, avrundat
	43.2	42.5

I skrivelse till riksdagen föreslår regeringen att den särskilda löneskatten på pensioner ska träda i kraft den 1 juli 1991 men tillämpas från och med den 16 mars 1991 (Skr 1990/91:151). Bakgrunden till förslaget är den risk regeringen bedömer finns för skatteplaneringsåtgärder genom att förlägga skatteunderlaget till tiden före ikraftträdandet.

Den särskilda löneskatten innebär liksom tidigare att 22.2 % ska tas ut på arbetsgivarnas pensionskostnader.

Tidigareläggningen av den särskilda löneskattens införande kommer enligt skrivelsen att åtföljas av förslag som kompenserar de skattskyldiga för att såväl löneskatt som den förhöjda allmänna löneavgiften tas ut under tiden fram till den 7 juli 1991. Kommunförbundet kommer att lämna information om detta så snart fakta föreligger.

I samband med propositionen om en reformering av gymnasieskolan föreslås att arbetsgivaravgiften från och med 1 juli 1992 förändras enligt följande (prop 1990/91:85)

- arbetsmarknadsavgiften sänks från 2.16 till 2.04 %, dvs med 0.12 procentenheter
- vuxenutbildningsavgiften på 0.270 % ersätts med en utbildningsavgift på 0.39 %. Detta motsvarar en höjning med 0.12 procentenheter.

Den totala uttagsprocenten påverkas alltså inte av dessa förändringar.

Den totala uttagsprocenten för olika grupper framgår av sammanställningen nedan.

Omkostnadspålägg, %, första halvåret 1991

Anställda Förtroende- Bered- LO-anknutna
enligt valda, upp- skaps- avtal
kommunala dragstagare avtalet
avtal m fl - (BEA)

LAGSTADGADE AVG	38.77	38.77	38.77	38.77
AGS-KL,	1.10	-	1.60	1.60
AGB	-	0.85	0.85	0.85
		0.62	0.62	
AVTALSENLIGA AVG	1.90	-	6.20	6.30
KOMPLETTERINGS- PENSION (KP)	2.50	-	-	-
TOTALT	43.17	38.77	44.97	45.07
			TOT (avrundat)	43.2
				38.8
				45.0
				45.1

För närmare upplysningar om bas för beräkning av omkostnadspålägg hänvisas till cirkulär 1991:9.

Personalomkostnader ingående i statsbidragsunderlaget för sysselsättningsbefrämjande åtgärder (beredskapsarbeten inskolningsplatser m m) fastställs schablonmässigt av arbetsmarknadsstyrelsen som procent av lönekostnaderna. Procentsatserna är följande (AMSFS 1989:15).

Procent

A Arbetstagare med statligt reglerad anställning enligt ITP-planen 40
B Arbetstagare med tilläggspension 51
C Särskilda inskolningsplatser
D Övriga inklusive sysselsatta i beredskapsarbete 45

I basen för ovannämnda pålägg ingår semesterlön. För gruppen D kan pålägg i stället göras på lönekostnaden exklusive semesterlön med 64 %.

UTBETALNING AV PENSIONER GENOM KOMMUNERNAS PENSIONSANSALT (KPA)

Kommunalanställda har pensionsrätt enligt bestämmelserna i kollektivavtal om pensioner PA-KL (PAK) eller enligt tidigare gällande pensionsreglemente (KPR). I speciella fall förekommer pensionsrätt enligt andra bestämmelser.

Budgetering av kommunens andel av kostnaderna för pensionsförmåner som ska utbetalas av KPA under 1991 kan lämpligen ske med ledning av en särskild rapport från KPA med förteckning över pensioner utbetalade under juni månad 1990.

BERÄKNING OCH HANTERING AV PENSIONSSKULD

Referensgruppen i redovisningsfrågor föreslår i anvisning nr 26, Redovisning av pensionsskuld, att pensionsskulden redovisas som en långfristig skuld i balansräkningen. Den årliga förändringen av skuldens storlek kostnadsförs i resultaträkningen. I fråga om pensionsskuldens hantering i resultatbudget och eventuell balansbudget hänvisas till referensgruppens anvisning (utskickad till ekonomikontoren jan/feb 1991).

För beräkning av pensionsskuld hänvisas till ett kommande cirkulär.

ÖVRIGT

KAPITALKOSTNADER

Begreppet kapitalkostnad avser en årlig finansiell ersättning till kommunens finansförvaltning från övriga förvaltningar som disponerar anläggningskapital.

Kommunförbundet har från och med 1985 föreslagit kommunerna att tillämpa den s k reala annuitetsmetoden för beräkning av kapitalkostnader.

Den reala annuitetsmetoden innebär att de årliga annuitetsbeloppen beräknas utifrån en real ränta på 4 %. Annuitetsbeloppen justeras sedan årligen i förhållande till förändringar i konsumentprisindex. Metoden ingår som ett viktigt led i förbundets arbete med att skapa enhetligare redovisningsregler eftersom de skilda, tidigare tillämpade beräkningsmetoderna försvårat analyser och jämförelser av olika verksamheter.

För beräkning av kapitalkostnader i 1991 års budget hänvisas till cirkulär 1991:20. Cirkuläret innehåller bland annat en lathund för beräkning av kapitalkostnader i 1992 års budget och olika uppräkningsstal för 1992.

RÄNTOR

På vissa utlämnade lån till samhällsföretag (se cirkulär 1990:167) uppgår räntan till 13.3 % för perioden 1990-07-01 till och med 1991-06-30.

Beträffande administrativa räntor (internränta, kommunlåneränta), se cirkulär 1991:19 och 1991:22, punkt 4.

BALANSBUDGET

- lån

Håkan Skötte, 772 42 36

Ytterligare exemplar av cirkuläret kan beställas från Kommunförbundets expedition, tfn 08-772 43 90, 772 46 97.